

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 10/2011
11.2.2011

Asia: Korvausvaatimus

Korvausvaatimuksen tekijä:

A

Korvausvaatimus

Virasto on määrättävä maksamaan A:lle 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

A on työskennellyt määräaikaisessa virkasuhteessa yhteensä neljä vuotta seuraavasti:

- 3.7. – 31.12.2006, virastomestarin tehtävät hallinto ja tukipalveluissa, perusteena työtehtävien uudelleenjärjestäminen
- 1.1. – 31.12.2007, virastomestarin tehtävät hallinto ja tukipalveluissa, perusteena tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen
- 1.1. – 31.12.2008, virastomestarin tehtävät hallinto- ja tukipalveluissa, perusteena tehtävien uudelleenjärjestely
- 1.1. – 31.12.2009, näytteenottajan tehtävät, perusteena tehtävien uudelleenjärjestely
- 1.1. – 30.6.2010, näytteenottajan tehtävät, perusteena tuottavuusohjelmaan liittyvät työtehtävien ja henkilöresurssien uudelleenjärjestelyt

Virastolla ei ole ollut virkamieslain mukaista perustetta nimittää A:ta toistuvasti määräaikaisiin virkasuhteisiin ja nimityksiä on lisäksi laittomasti pätkitty. Kaikki edellä mainitut tehtävät ovat olleet pysyväisluonteisia tehtäviä. Kaikilla virastomestareilla ja näytteenottajilla on ennen A:ta ja hänen jälkeensä ollut vakituinen virka. Määräaikaisuuksien perusteet ovat virheellisiä, koska kaikki ne henkilöt, jotka ovat aiemmin hoitaneet A:n tehtäviä, ovat siirtyneet organisaatiossa eteenpäin omasta tahdostaan. Tehtäviä ei ole uudelleenjärjestelty neljää vuotta.

A:lle luvattiin jo työhaastattelun yhteydessä, että hän saa vakituisen viran koeajan jälkeen. A:n hoitamiin tehtäviin haettiin seuraajaa viraston sisältä maaliskuussa 2010, jolloin hakijalta edellytettiin yhtenä kriteerinä, että hän on vakituisesti työskentelevä henkilö. Näin ollen on selvää, että A:n tehtävät ovat olleet pysyväisluonteisia. Kaikkien henkilöstöjärjestöjen edustajat jättivät YT-pöytäkirjaan eriävän mielipiteen A:n kohtelusta.

A:n uudelleentyöllistyminen on erittäin vaikeaa hänen ikänsä ja yleisen työmarkkinatilanteen takia.

Vastine: Virasto on antamassaan vastineessa todennut muun ohella seuraavaa:

Nimitettäessä A määräaikaiseen virkasuhteeseen virastomestarin tehtävään oli selvää, ettei päätoimista virastomestaria tulla jatkossa tarvitsemaan, vaan tehtäviä tullaan hoitamaan niitä uudelleen järjestämällä ja osin ulkoistamalla. Virastomestari kuuluu hallintoon ja tukipalveluihin, joita on ollut tarpeen järjestää uudelleen tuottavuuden lisäämiseksi. A:ta ensimmäistä kertaa nimitettäessä tiedettiin tulevasta talous- ja henkilöstöhallintotehtävien keskittämisestä palvelukeskuksiin ja valtion tuottavuusohjelman edellyttämästä henkilöstöresurssien vähentämistarpeesta virastossa. Nykyinen vakinaisessa palvelussuhteessa työskentelevä virastomestari on ollut kyseisessä tehtävässä 13.9.2004 lukien keskeytyksettä. Myös hänen tehtäviään on järjestelty uudelleen ja hänelle on vuodesta 2009 kuulunut myös taloushallinnon tehtäviä. Virastomestarin tehtävän sisältöä on muutettu myös muilta osin. Esimerkiksi osan sisäisestä postista laboratorioon hoitaa ja matkahuolto toimittaa näytteitä suoraan laboratorioon. Virastomestarin tehtävän suorittamisen ulkoistamista kokonaisuudessaan harkitaan edelleen. Tehtävien uudelleen järjestelyn aikana on 4.5.2009 lähtien käytetty joissakin tehtävissä osin siviilipalvelusmiehiä.

A:ta ei missään vaiheessa ollut tarkoitus vakinaistaa hallinto- ja tukipalvelutehtäviin, joihin sekä virastomestarin että näytteenottotehtävät lukeutuvat. A:n siirryttyä virastomestarin tehtävistä näytteenottotehtäviin, ei hänen tilalleen palkattu toista virastomestaria. A palkattiin virastomestarin tehtäviin ainoastaan tehtävien uudelleen järjestelyn vaatimaksi ajaksi. Kolmannen määräaikaisen nimityksen aikana A siirtyikin aluksi osittain ja myöhemmin kokonaan näytteenottotehtäviin, kun näytteenottajana vakinaisessa virkasuhteessa työskennellyt B siirtyi määräaikaiseen palvelussuhteeseen aluksi ajalle 4.2. – 3.8.2008. Tilapäinen työvoiman tarve näytteenottotehtävissä on johtunut tästä sijaistamistarpeesta. A:n palvelussuhteen päätyttyä vastaavanlaisiin tehtäviin ei ole enää palkattu toista henkilöä, vaan tehtävään on viraston sisältä siirretty vakinaisessa palvelussuhteessa näytteenottotehtävissä jo ai-

emmin työskennellyt henkilö. B:n vakituinen virka on edelleen virastossa, vaikka hän työskentelee tällä hetkellä määräaikaisessa tehtäväänmääräyksessä.

Vastaselitys:

A on vastaselityksessään todennut muun muassa, että kaikki vastineessa mainitut virastomestareiden työnkuvaa koskevat muutokset johtuivat vuonna 2008 kahden henkilön lähdöstä. Kaikki mainitut virastomestarin tehtäviä koskevat muutostarpeet sijoittuvat vuoden 2008 alkuun, jolloin A siirtyi näytteenottajaksi. Virastomestarin ja näytteenottajan tehtävät ovat täysin erilaisia ja kuuluvat organisaatiossa myös eri yksikköihin. Missään ei mainita, että A olisi tehnyt virastomestarin tehtäviä B:n sijaisena. Virastossa on ollut jatkuvasti kaksi näytteenottajaa, eikä toiminnan kannalta näin tärkeää tehtävää järjestellä uudelleen kahta vuotta. A:n palvelussuhteen päätyttyä C tuli vakituiseen virkasuhteeseen näytteenottajan vakituiseen tehtävään. Tämä oli henkilöstöjärjestön mielestä väärin, mikä ilmenee YT-kokouksen pöytäkirjasta 2/10. Valtion tuottavuusohjelma ei ole korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteella lainmukainen peruste määräaikaiselle virkasuhteelle.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Valtion virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimitää määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määräaikaista virkasuhdetta. Virkamiestä ei tällöin nimitetä virkaan, vaan virkasuhteeseen. Nimittävästä viranomaisesta ja nimitysmenettelystä tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa säädetään erikseen.

Samana pykälän 3 momentin mukaan jos virkamies nimitetään 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, tulee nimittämiskirjasta ilmetä määräaikaisuuden peruste. Virkamies on nimitettävä koko määräaikaisuuden perusteena olevaksi ajaksi, jollei erityisestä syystä toisin päätetä. (30.11.2007/1088)

Virkamieslain 56 §:n mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta taikka ilman 9 §:n 3 momentissa säädettyä erityistä syytä nimitetty määräajaksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määräajaksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään 6 ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Korvauksen määrää maksettavaksi virkamieslautakunta. (30.11.2007/1088)

Esitetty selvitys ja oikeudellinen arviointi

Nimitykset 3.7. – 31.12.2006 ja 1.1. – 31.12.2007

A on toiminut kahden ensimmäisen nimityksen ajan virastomestarin tehtävissä. Nimittämiskirjojen mukaan ensimmäisen nimityksen perusteena on ollut työtehtävien uudelleenjärjestäminen ja toisen nimityksen perusteena virkaan kuuluvien tehtävien hoidon väliaikainen järjestäminen. Viraston vastineen mukaan A:n määräaikaiset nimitykset ovat perustuneet tehtävien uudelleenjärjestelyyn. Vastineen mukaan A:n nimittämishetkellä on ollut tiedossa, että virastomestarin tehtäviä tullaan jatkossa hoitamaan niitä uudelleenjärjestämällä ja osin ulkoistamalla. Tuolloin on vastineen mukaan ollut tiedossa myös tuleva talous- ja henkilöstöhallintotehtävien keskittäminen palvelukeskuksiin.

Virasto ei ole esittänyt todennäköisiä perusteita tukemaan väitettään, jonka mukaan A:n nimittämishetkellä olisi ollut tiedossa, että tehtävien uudelleenjärjestely tulee johtamaan virastomestarin tehtävien vähenemiseen tai loppumiseen. Virasto ei ole selvittänyt, eikä A:n nimittämiskirjoista ilmene, että A:n tehtävät olisivat olleet nimittämishetkillä ajallisesti tai määrällisesti rajattavissa. Virasto ei siten ole selvittänyt, että työn luonne olisi edellyttänyt A:n nimitämistä määräaikaisiin virkasuhteisiin ajalla 3.7.2006 – 31.12.2007.

Nimitykset 1.1. – 31.12.2008, 1.1. – 31.12.2009 ja 1.1. – 30.6.2010

A:n vuosien 2008 ja 2009 nimittämiskirjoissa määräaikaisuuksien perusteeksi on ilmoitettu edelleen tehtävien uudelleenjärjestely ja vuoden 2010 nimittämiskirjan mukaan nimitysperusteena oli tuottavuusohjelmaan liittyvät työtehtävien ja henkilöresurssien uudelleenjärjestelyt. Viraston vastineen mukaan A on vuoden 2008 nimityksen aikana siirtynyt virastomestarin tehtävistä aluksi osittain ja myöhemmin kokonaan näytteenottotehtäviin. Vastineen mukaan määräaikaisuuksien perusteena oli se, että vakinaisessa virkasuhteessa työskennellyt B siirtyi näytteenottotehtävistä määräaikaisesti muihin tehtäviin. Vastineen mukaan B siirrettiin muihin tehtäviin ensin 4.2. – 3.8.2008 väliseksi määräajaksi ja viimeisin tehtävään määräys oli ajalle 1.6. – 30.11.2010.

Viraston vastineen mukaan A:n nimityksissä näytteenottotehtäviin oli edellä todetulla tavalla kyse B:n sijaistamisesta. Kun otetaan kuitenkin huomioon se, ettei tätä nimitysperustetta ole mainittu A:n nimittämiskirjoissa, eivätkä A:n nimitysten kestot ole vastanneet B:n muihin tehtäviin nimittämisen aikaa, ei virasto ole näyttänyt, että kyse olisi ollut virkamieslain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettusta sijaisuudesta. A:n hoitamia tehtäviä on hänen palvelussuhteensa päätyttyä siirretty hoitamaan toinen henkilö viraston sisältä eli tehtävät ovat edelleen jatkuneet. Tästä syystä myöskään nimittämiskirjoissa mainitut perusteet eivät muodosta virkamieslain 9 §:n 1 momentin mukaista työn luonteen perustuvaa syytä A:n määräaikaisille nimityksille. Valtion tuottavuusohjelman mukaisella säästötavoitteella ei vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ole oikeudellista merkitystä arvioitaessa määräaikaisten nimitysten laillisuutta. A:lla on siten oikeus hakemaansa korvaukseen.

Korvauksen määrää arvioitaessa on otettu huomioon A:n ikä, palvelussuhteen kesto sekä hänen mahdollisuutensa saada ammattiaan tai koulutustaan vastaavaa työtä.

Päätös

Virasto määrätään maksamaan A:lle kahdeksan (8) kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion virkamieslaki 9 § ja 56 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Elina Ranz

Virkamieslautakunnan päätös oli tulos äänestyksestä, jossa enemmistön muodostivat puheenjohtaja Jukarainen ja jäsenet Paanetoja, M. Nieminen ja Keturi sekä varajäsenet Janas ja Heljasvuo sekä vähemmistön jäsenet Äijälä, Isomäki ja A. Nieminen.

Vähemmistön äänestyslausuma on liitteenä.

Liite

Eri mieltä olleiden jäsenten Äijälän, Isomäen ja A. Niemisen lausuma

Virasto tulee määrätä maksamaan A:lle kuuden (6) kuukauden palkkaa vastaava korvaus.